Aan alle raadsleden

E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de datum van deze brief en ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door
18 juli 2023		Petra Kamsma
Onderwerp		Uw kenmerk
Gebiedsvisie Herperduin / De Maashorst		

Wat zijn de mogelijkheden?

Welke vraag stellen we de raad?

Kennis te nemen van de concept Gebiedsvisie De Maashorst en daarin te kiezen voor scenario:

1. *In te stemmen met de gemaakte keuzes, of*
2. *Aanvullingen of kanttekeningen mee te geven aan de portefeuillehouder, zodat hij die kan inbrengen in het overleg met de andere betrokken partners.*

Wat is de aanleiding?
In 2021 heeft de Gemeenteraad van Oss besloten om in natuurgebied De Maashorst / Herperduin in te zetten op het 'Herpense model'. Tegelijkertijd zien we de Maashorst nog steeds als een aaneengesloten natuurgebied. Daarom werken we aan een gebiedsvisie voor het hele gebied, waarin de ambities voor de lange termijn (2050) worden vastgelegd én waarin de positie van afzonderlijke deelgebieden duidelijk wordt gemaakt. De visie is een actualisatie van de gezamenlijke visie uit 2009 ('MaashorstManifest') en voldoet tevens aan de afspraak in het Coalitieakkoord 2022-2026 om een goede balans te vinden tussen natuurwaarden en recreatieve waarden. Ook geeft de visie invulling aan de Programmabegroting 2023, het opstellen van een toekomstvisie voor Herperduin.

Inmiddels ligt er een concept gebiedsvisie. Deze leggen we graag raadgevend aan u voor om zicht te krijgen op eventuele zorgen of vragen die binnen uw gemeenteraad spelen.

Wat zijn de overeenkomsten?
Beide scenario's streven ernaar om dit jaar nog een besluit te nemen over de Gebiedsvisie.

Wat zijn de verschillen?
Als u aanvullingen heeft op de gebiedsvisie dan gaat de portefeuillehouder daar opnieuw over in gesprek met de bestuurlijke partners.

TOELICHTING

Welk resultaat willen we bereiken?
Met deze gebiedsvisie willen we duidelijkheid scheppen over gezamenlijke ambities van de gemeenten Oss, Bernheze en Maashorst, Waterschap Aa en Maas en Staatsbosbeheer voor natuurgebied De Maashorst voor 2050. De gebiedsvisie maakt ook duidelijk wat de positie en de koers is van afzonderlijke deelgebieden, zoals Herperduin.

Welke argumenten zijn er voor instemming met de gebiedsvisie?
1.1 Vaststelling door de vijf partners
Vaststelling van de Gebiedsvisie is voorbehouden aan de afzonderlijke partners, en voor de Gemeente Oss is dat de bevoegdheid van de Gemeenteraad. Het is de ambitie dat alle vijf betrokken partners in december de definitieve versie van de Gebiedsvisie vaststellen. Dat vraagt om een zorgvuldig proces. Daarom leggen we nu al deze conceptvisie aan u voor, zodat eventuele zorgen binnen uw gemeenteraad kunnen worden meegenomen.

2.1 Met dit concept-gebiedsprogramma geven we invulling aan de koers voor de langere termijn voor natuurgebied De Maashorst/Herperduin en maken we duidelijk wat de koers en positie van Herperduin is.

In natuurgebied De Maashorst werken we samen met de gemeenten Bernheze en Maashorst, Staatsbosbeheer en Waterschap Aa en Maas aan de ontwikkeling van het gebied. Daarbij streven we naar een gezamenlijk eindbeeld. Om dit te bereiken doen trekken we gezamenlijk op waar dat moet en pakken we zaken zelfstandig op waar dat kan. Voor Oss zal het 'Herpense model' worden toegepast in de organisatie en het beheer met oog voor onze eigen wensen op het gebied van natuur, toerisme, recreatie en klimaateducatie. Tevens houden we rekening met het wederzijdse belang van ons en onze partners (met name de buurgemeenten, waterschap Aa en Maas en Staatsbosbeheer) en blijven we het gebied naar buiten toe profileren als aaneengesloten natuurgebied.

Voor Herperduin zijn de belangrijkste principes:

- Water en bodem sturend – met name tegengaan van verdroging en herstel van het natuurlijk watersysteem. Dit is nodig om te zorgen dat de bossen gezond blijven en te voorkomen dat bomen afsterven. Hier hebben we de afgelopen jaren al veel stappen in gezet (o.a. bosomvorming).
- Goede balans tussen natuur en recreatie – Herperduin is een belangrijk recreatiegebied en tegelijkertijd een belangrijk natuurgebied. Gezonde balans is hierbij het principe. Bestaande routestructuren in zowel de natuurkern als in de natuurschil worden behouden. We monitoren het behoud van een gezonde balans en nemen maatregelen op het moment dat deze balans verstoort raakt.
- Voortzetten van het beheer met de huidige begrazers (Exmoorpony's en Taurossen) - Begrazing met grote grazers is een van de sleutelprocessen om te komen tot het herstellen en creëren van natuurlijke processen en het verhogen van de biodiversiteit. In Herperduin zorgen dieren zoals de Tauros en de Exmoorpony's voor de begrazing. Er zijn hier geen Wisenten.
- Spreiding van bezoekers – We zetten in op spreiding van bezoekers over het totale dekzandgebied ten zuiden van Oss en richting de Maas door hier meer recreatieve mogelijkheden te creëren. Het versterken van de recreatieve entrees maakt hier onderdeel van uit.

2.2 De concept gebiedsvisie is de uitkomst van een zorgvuldig proces met partners, stakeholders en burgerparticipatie

De actualisatie van de Gebiedsvisie startte met vier inloopbijeenkomsten op verschillende momenten en plekken in het gebied (najaar 2022) om vooraf input op te halen. Deze bijeenkomsten waren vrij te bezoeken en iedereen was welkom. Dit is via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen aangekondigd.

In november/december 2022 hebben de Gebruikersraad en Raad van Advies aan de voorkant advies meegegeven voor het opstellen van de visie.

Op 14 januari 2023 is voor raadsleden een excursie in het natuurgebied georganiseerd.

Op 18 januari 2023 heeft een informatiebijeenkomst voor de raadsleden plaatsgevonden. De raadsleden hebben tijdens deze bijeenkomst aan verschillende thematafels gediscussieerd over koers voor het natuurgebied.
Voor de GGOR Maashorst en de antiverdrogingsmaatregelen heeft het waterschap haar eigen participatieproces doorlopen. Hier waren onder andere ZLTO, agrariërs en natuurverenigingen in het gebied bij aangesloten.
Op 30 mei 2023 is een stakeholderbijeenkomst voor genodigden georganiseerd. Tijdens deze avond zijn de conceptvisiekaart en principes gepresenteerd. Aan vier verschillende thematafels kregen aanwezigen de gelegenheid tot het geven van een reactie. Er is bewust voor gekozen om input op te halen voor afronding van de conceptvisie.
Op basis van de reacties tijdens de stakeholderavond, de aanvullend ontvangen reactie van de ZLTO en de gezamenlijke reactie van de mountainbikers en ruiters en menners is het concept verder aangescherpt.
De conceptvisie is – parallel aan behandeling in uw commissie - toegestuurd aan de deelnemers aan de stakeholderbijeenkomsten. De leden van de (voormalige) gebruikersraad en de raad van advies hebben de conceptvisie ter advisering aangeboden. De conceptvisie is ook op de website www.natuurgebieddemaashorst.nl geplaatst.
Op 6 september is er een informatieavond waar de conceptvisie aan de raadsleden van de drie gemeenten wordt gepresenteerd.

Het proces is begeleid door een projectgroep met medewerkers van de vijf betrokken partners en is door adviesbureau Witteveen+Bos uitgewerkt in een conceptvisie. Tussendoor zijn uitgangspunten en keuzes afgestemd met de verantwoordelijke wethouders en bestuurders in het bestuurlijk overleg.

Wat zijn tegenargumenten of risico's? (=maar)
1.1 Zorgvuldig proces gemeenteraden geen garantie voor uniforme vaststelling Gebiedsvisie
We streven ernaar de Gebiedsvisie door alle partners te laten vaststellen. Daarom ook deze extra ronde langs de raadscommissie. Het uiteindelijke besluit ligt bij de afzonderlijke gemeenteraden/partners. Als er wijzigingen zijn die consequenties hebben voor het totale natuurgebied of het grondgebied van één of meerdere andere partners dan moeten we hierover in overleg met de(ze) partners.

2.1 Waarom doen we nu al uitspraken over 2050?
Gebiedsontwikkeling vergt een langetermijnperspectief, daarom kiezen we voor het jaar 2050. Het streefbeeld voor De Maashorst bereiken we namelijk niet binnen tien jaar. Hoewel de hoofdlijnen worden vastgesteld, kan de koers en het beheer elke zes jaar worden bijgesteld. Het is belangrijk om te weten waar we naartoe werken, maar er is flexibiliteit om aanpassingen te maken indien nodig.

2.2 Zorgvuldig participatieproces, uiteenlopende meningen

De afgelopen maanden hebben we een zorgvuldig participatieproces doorlopen. Dit heeft waardevolle input opgeleverd. Uit de burgerparticipatie is vooral het gebruikersbelang naar voren gekomen. Als partners in het gebied, en zeker als verantwoordelijke overheden, hebben we de taak om alle belangen zorgvuldig af te wegen. Daar is de conceptgebiedsvisie het resultaat van. We streven naar een balans tussen natuur en recreatie, en die is niet in ieder deelgebied gelijk. De keuzes en ambities zijn gericht op het bereiken van het streefbeeld in 2050.

Wat is het vervolg?

De conceptvisie wordt in september in alle drie de gemeenten in de raadscommissies besproken. Ook het waterschap Aa en Maas en Staatsbosbeheer bespreken de visie. Tegelijkertijd ligt de conceptvisie ter advisering voor aan de Gebruikersraad en Raad van Advies en hebben andere belanghebbenden de mogelijkheid een reactie te geven. De conceptvisie wordt indien nodig op basis van de reacties uit de raadscommissies en ontvangen adviezen aangepast. Het eindconcept wordt eind oktober in procedure gebracht voor de beoogde vaststelling in december 2023.

Communicatie

Bij het opstellen van deze concept Gebiedsvisie is uitgebreid overleg geweest met externe partijen zoals beschreven in deze notitie onder ‘argumenten voor’, 2.2.

Samenvatting (=korte inhoud)

De concept Gebiedsvisie voor natuurgebied De Maashorst geeft aan wat de ambities zijn van de samenwerkende partners voor de toekomst van dit gebied, inclusief de specifieke ambities voor deelgebieden zoals Herperduin. Voor Herperduin ligt de focus op: tegengaan van verdroging; natuur en recreatie in balans; voortzetten natuurlijk beheer met huidige grazers; spreiding recreanten naar andere gebieden. In de aanloop naar de visie is een uitgebreid participatietraject doorlopen.